

GERRIT COLE 1

מקום שמותר לכבס - תוך ל' יום של אבל דאבל אין אסור בתכבוסת אלא
שבעה ימים דכל שלשים יום לגיהוץ תנן בפ' ואלו מגלחין (מו"ק דף כג.) אבל
כיבוס לא דהא תספורת גופה אי לאו דאתיא פרע פרע מנזיר לא מיתסרא:

43a:17

קודם הזמן הזה - קא ס"ד קודם ט' באב דהיינו כל השבת שחל להיות בתוכה
ממעטין כו':

ומארסין - דלאו שמחה היא ומצוה קעביד:

43a:18

כי תניא ההיא - דמארסין:

קודם דקודם - קודם שבת שחל ט"ב בתוכה דהתם מותר לכבס אבל תוך
השבת כשם שאסור לכבס אסור נמי ליארס וליכא ק"ו:

43a:20

אלא אימא רבי יוסי אומר כל הנשים ינשאו - חוץ מאלמנה. ורבי יוסי לא
איבול אתא לאשמועינן דבנישואין אפילו רבי יהודה מודה דאסור בימי איבול
דהא שמחה היא אלא ינשאו אתא לאשמועינן ופליג אדרבי יהודה דאמר כל
הנשואות יתארסו ואתא ר' יוסי למימר אפילו נשואות ינשאו. וג' מחלוקות
בדבר דת"ק אסר אפילו ארוסות ליארס דגזרו ארוסת ראשון אטו נשואה וגזרינן
ארוסין דאחרון אטו נשואין דאחרון ור' יהודה סבר הנשואות יתארסו ולא גזר
אירוסין אטו נשואין והארוסות ינשאו ולא גזר ארוסה אטו נשואה אבל הבחנה
מיהא אית ליה ונשואה לא תנשא ורבי יוסי אפילו הבחנה לית ליה:

ל. וגם בוו אין הלכה כמותו דבשבעת הימי קודם הרגל סגי, דיום שביעי עולה לכאן ולכאן. מפני שאמרו השבת עולה ואינה מפסקת, והרגליה⁴⁹⁰ מפסיקי ואינן עולין. וצ"ע דמשמע דאתי למיתן טעמא להפסקת רגלים, וקשה מה נתינת טעם יש בוו דהא היינו רישא ולא הוסיף שום טעם בדבר, אלא א"כ נאמי דמילתא בעלמא קאמר. דהא דינא דרבנן בעלמא הוא, משום דאבלות דרבנן הוא⁵⁰⁰ והם אמרו והם אמרו, דאלו הוי אבלות דאורייתא אין טעם לוי כן. והא דאמר רגלים מפסיקי ואין עולין, ה"ק רגלים מפסיקי בגי' ימים, ואם קברו שני ימים מפסיקי וגם אינם עולים, ומונה חמשה אחר הרגל, ואלבא דאבא שאול⁵⁰¹ אינן עולין אם קברו בתוך הרגל, ובגמ' אסיק דארישא קאי ולמנין שבעה אינן עולין אבל לענין ל' עולי, ומה ששנינו השבת עולה ואינה [מפסקת], כל' שאם קברו קודם השבת ואפי' ששה ימי אינה מפסקת אבלות כלל ועולה למנינו לעולם בין שהיא באמצע אבלות ובין שהיא בסוף, או שהיא בתחלה, כמו שאמרו בירוש'⁵⁰² על הא דאמר ר' לעיל⁵⁰³, כגון שחל שמיני שלו בשבת, ושאלו עליה בירושלמי, והאיך יש שמיני בשבת, ופריקו תפטר כגון ששמע בשבת שמועה קרובה, אי נמי שנתאשו בשבת מלקברו, אי נמי שהיה ערב שבת ולא היה להן פנאי לסתום קברו ובאו גויים וסתמו הגולל בשבת, דבהכי חיילא אבלות עליה בשבת ועולה לו למנין שבעה⁵⁰⁴, ודן רבי יצחק הוקן

ברכות⁴⁷⁸, גבי טעה ולא הזכיר של יום טוב בברכת המזון, וגבי בירך על היין שלפני המזון⁴⁷⁹, ולא עוד אלא דבימים טובים לא כתי' בהו אות אלא דאיתקש לשבת, כדכתי' ⁴⁸⁰אלה מועדי יי [ומדכתי' ⁴⁸¹גמי את שבתותי תשמורו כי אות היא, ואלו הן ימים טובים] ⁴⁸²שהם ג"כ מקודשי ומברכין בהם ברכת קדוש כעין זכור דשבת⁴⁸³, וזה גר' ברור, ויש מחמירים⁴⁸⁴ לחוש לדברי שניהם ולהניח במועד בלא ברכה⁴⁸⁵.

ר' יהודה אומר משמו. פרש"י ז"ל⁴⁸⁶ משמו של ר' אלעזר, וחולק על תנא קמא דברייתא בין ⁴⁸⁷דבדברי ר' אלעזר כמו שחולק עליו בדברי חכמים. והלכתא טוזה⁴⁸⁸ ומזכר כדרכו⁴⁸⁹ פדי פרנסתו. כל' אפי' יש לו מה יאכל⁴⁹⁰ כדכתיבנא וכדפרישו בגמרא.

מתני'. הקובר את מתו ג' ימים קודם הרגל בטלה מצנו⁴⁹¹ גזירת ז'. פי' דס"ל להאי תנא שאין רגל מפסיק אבלות ז' אלא א"כ נהגו בו קודם הרגל ג' ימים, ושיערו חכמים לפי שיעקר אבלות ג' ימים לענין שאלת שלום ולענין איסור מלאכה לענין כדלקמן⁴⁹², ומשום דאמר ר' לקמן⁴⁹³ ג' לבכי שבעה להספד⁴⁹⁴. ונקט הקובר לפי שאין אבלות חלה אלא לאחר קבורה שנסתם הגולל⁴⁹⁵. ולית הלכתא כותיה, אלא כיון שקבר אותו קודם הרגל אפי' שעה אחת בטילה ממנו גזירת שבעה כדאית' לקמן בגמרא⁴⁹⁶.

שמינה ימים⁴⁹⁷ קודם הרגל⁴⁹⁸ בטלה מצנו גזירת

ומזכר כדי פרנסתו. 490 עי' לעיל הער' 477. ובכ"י ב, ודפ' איתא כאן בשיב'. 491 כג' כ"מ רש"י ורי"ף, ולפנינו: קודם לרגל בטלה הימנו. 492 כא, ב. 493 כו, ב. 494 וכ"כ תוס' מאירי שיטה נמוקי והרמב"ן בתוה"א ענין שבתות וי"ט, ורא' ברשבי"ה פירוש משונה ומזור. 495 וכ"כ תוס' ושיטה. 496 כ, א. 497 כ"ה הגי' בכ"מ רש"י ורי"ף רא"ש ובמשבי"ר ועי' דק"ס, ולפנינו ליתא תיבת "ימים". 498 כג' הרי"ף ובמשבי"ר ועי' דק"ס, ולפנינו ליתא התיבות, "קודם הרגל". 499 כג' כ"מ, ועי' דק"ס. 500 עי' מש"כ רבנו בחדושו לעיל יד, ב. 501 צ"ל: דחכמים, לקמ' כ, א. 502 פ"ג ה"ה. 503 יו, ב. 504 וכ"כ הרמב"ן בתוה"א שער האבל — ענין שמועה וליקוט עצמות הגה"מ אבל פ"י בשם בה"ג וסמ"ג ותוס' לקמן כד, א ד"ה הלכה וכ"כ ב"י סי' שצט בשם הרשב"א, וכ"כ בשרי'ע שם ס"ו, (וראה הערה הסמוכה), אבל רבנו חיאל כתב שאין שבת עולה לו בתחילת מנינו הובא

נכ"פ רש"י תוד"ה רבי יוסי בשם ויש מפרשים (לפי הגהת מהרש"א), רא"ש שיטה נמוקי המכתם בשם הראב"ד ועוד. אבל הרמב"ם י"ט פ"ז ה"ג כתב, דאפי' בהני דוקא שאין לו מה יאכל, ובמ"מ שם כתב, שכ"ה דעת הגאונים וריב"ג, וכ"כ חדה"רין בשם בה"ג ראב"ה עמ' 499 ועוד. 478 מט, א. 479 שם מב, ב לא שנו אלא בשבתות ויר"ט. 480 ויקרא כג, ד. 481 שמוח לא, יג. 482 מכ"י ב, ודפ', ובכ"י א. ליתא. ועי' בלשון רבנו בחדושו עירובין צו, א ד"ה יצאו. 483 רא' מג"א ריש סימן רצא, ועי' בארוכה משכנות יעקב חאו"ה סי' לו. 484 כ"כ המאירי בשם קצת רבני צרפת וכת' שכן הדברים גראין רא"ש הלי' תפילין סמ"ק קנז ועוד. 485 בכ"י ב, ודפ' נוסף כאן: ואין כאן משום כל תוסף, וכ"כ רבנו בעירובין שם. 486 רש"י — כתי', וכ"ה בשיטה. 487 תיבת "בין" ליתא בכ"י ב, ודפ', וכ"כ גכ"ו. 488 צ"ל: כותב. 489 כג' כ"מ רא' דק"ס, ולפנינו: כותב כדרכו

GERBERT COLE 3

ז"ל⁵⁰⁵ על מי שבאה לו שמועה קרובה בשבת ערב הרגל דכיון שעולה לו בחול⁵⁰⁶, שהרגל מפסיק לו אבלות כביום קבורה דאמי, ויש לשאול לרבי שמשון ז"ל וחביריו ז"ל שהן אומרי⁵⁰⁷, כי דברים שבצינעא נוהגי ברגל כמו בשבת מפני מה יש ההפרש הזה בין שבת לרגלים, ובירושלמי פירשו⁵⁰⁸ הטעם דאי אמרת שבת מפסקת לא משכחת אבלות שבעה, ואי אמרת שבת אינה עולה לא משכחת ז' רצופין דומיא דחג⁵⁰⁹.

גמרא. גזירתה בטלו ימים לא בטלו. ושילינן כיון דגזירתה בטלו למאי הלכתא לא בטלו ימים, ואמרי דה"ק דגזירות⁵¹⁰ בטלו לגמרי, אם בטלו מעליה שגלח קודם הרגל, אבל אם הגזירה עומדת במקומה שלא גלח בערב הרגל, ימי לי במקומן עומדין, שאין רגל מפסיק ומונה מנינו, אלא שהרגל עולה לו למנין, דטעמא מאי אמור רבנן שיהא הרגל מפסיק כדי שלא יהא ברגל מנוול, וזה מנוול הוא, כיון שלא גלח מערב הרגל, כי גם במועד אסור לגלח מדין מועד. ואידך סבר כי ימים בטלו לגמרי, ואע"פ שהיה יכול לגלח ערב הרגל ולא גלח, מגלח לאחר הרגל, וכן הלכה⁵¹¹. [י"ט, ב] ואמרי בניחותא, והתניא וכו'. וכאלו אמרו תנאי היא⁵¹².

והא דאמרי, פנ⁵¹³ שמוצות שלשה מבטלת גזירת שבעה כו'. פרש"י ז"ל⁵¹⁴ שכשם שגזירת שלשה מבטלת גזירת שבעה אע"פ שלא גלח ערב הרגל, [שהרי אינו יכול לגלח מדין גזירת לי כן מצות שמונה מבטלת גזירת לי אע"פ שלא גלח ערב

הרגל]⁵¹⁵, ואינו נכון כלל שאין למדין אפשר משאי אפשר, ורגל הבא לג' לא בא לעולם להפסיק איסור גלות, אלא ה"פ שכשם שגזרת ג' מבטלת גזרת ז', כי בג' אינו רוחץ כדאמרי לקמ, שאסור ברחיצה עד הערב, כלו' עד הלילה כדפרש"י ז"ל⁵¹⁶ ורבי יצחק ז"ל, ונמצא נכנס לרגל כשהוא מנוול על כרחו, וגם בתוך הרגל אם לא רצה לרחוץ הרשות בידו ואין מחייבין אותו. כך ענין לי הרגל מפסיק אע"פ שהיה יכול לגלח מערב הרגל או בתוך הרגל אם חל שביעי שלו בשבת, מגלח לאחר המועד, ומ"מ ה"ר יוסי ז"ל לקמ' פי, אסור ברחיצה עד הערב דהיינו עד סמוך לבין השמשות מדלא קאמר עד הלילה ויכול לרחוץ בחול⁵¹⁷, ולדבריו ערבא דידך ערבא צריך, מנא לן דמצות ג' מבטלת גזירת ז' אע"פ שלא רחץ ערב הרגל, דילמא אינה מבטלת אלא כשרחץ⁵¹⁸, ותירצו בתוספות⁵¹⁹, דפרשיט' לן דעל רחיצה לא קפדינן שאין הנוול כל כך הנראה לעינים, ואין כבוד הרגל מתמעטת כל כך בזה. ומשמע מהכא דלענין שלשה אבא שאול כת"ק ס"ל דבעי ג' ימים קודם הרגל, דליכא למימ' דלדבריו דת"ק קאמ', דא"כ לתני בסיפא מצות שמונה אמאי נקט שבעה אלא ודאי כדאמרן, ואעפ"כ אין הלכה כמותם דבגמ' איפסיקא הלכתא אפי' שעה א'⁵²⁰, והתם אוקי בפלוגתא דב"ש וב"ה וקמו להו ת"ק ואבא שאול כב"ש, אלא דאינון אמרין לך שלא נחלקו ב"ש וב"ה בזה מעולם כדאמרי בעלמא בכמה דוכתי⁵²¹.

בטור שם ובשיטה ע"פ ע ועוד, וכ"כ המאירי עמ' קיד, ועי' רש"י—רי"ף דכתב, השבת עולה, שבתוך ימי אבלות עולה לו למנין. מוכח לכאורה דוקא באמצע, ולא בתחילה כדעת רבנו יחיאל. 505 כ"כ המרדכי סי' תתקכ בשם מהר"ם ושכן מצא בתוס' רי"ב, וכ"ה בשיטה שם וכתב רבי יב"ם, [ועי' במרדכי שם שכתב בשם: שכתב הר"ם מאינגליטרא שמסופק בזה, ועי' בפ"י לאח' הקדמונים עמ' קמג—קמד], וכ"פ בשר"ע שצ"ט ס"א ותב ס"ו ועי' הערה הקדומה. 506 צ"ל: כחול. 507 ראה משי"כ לקמ' כג, ב בחדושי. 508 בפיר' ה"ה. 509 וכ"כ רבנו בחדושי כתובות ד, א ד"ה ובוועל, וכן הקשה ותירץ הרמב"ן בתוה"א שם, ארחות חיים הל' אבל סי' כב ופי' לאחד הקדמונים עי"ש, ועי' בי"ח יר"ד ריש סי' ת, ועי' תוס' לקמ' כג, ב ד"ה מאן דאמר המכתם שיטה ומאירי (עי"ש בהערות) דפירשו בענין אחר ההבדל בין שבת ליו"ט. 510 בכ"י ב, ודפ' נוסף: לי. 511 וכ"פ הרמב"ן שם ותוד"ה הלכה

עי"ש. 512 וכ"כ בפסקי רי"ד: ופלוגתייהו כתנאי דתנאי, אבל רש"י פי' סיעתא, ועי' בתוד"ה והתניא ובשיטה דהקשו אמאי לא אמר כתנאי עי"ש, ועי' בהג' ר"ב רנשבורג, ורא' בר"ח כאן פירוש חדש. 513 בכ"י ב, ודפ': כשם. וכ"ה בגמ' לפנינו. 514 רש"י—רי"ף וכת"י. 515 מכ"י ב, ודפ' ולפנינו בכ"י א. נשמט מהדומות, ערב הרגל — ערב הרגל. 516 ברש"י לפנינו אינו מפורש, אבל כ"כ הרבה מהראשונים בשמו: מהר"ם הל' שמחות סי' כו מרדכי תוהרא"ש ועוד, ועי' תוד"ה שאם לא ואו"ז הל' אבלות סי' תלה. 517 וכ"כ תוס' כאן בשם הר"יט ולקמן כג, א ד"ה ואמר, בשם ריב"א וה"ר יונה שיטה בשם ר' יוסף (עי"ש בהערות) ועוד. ועי' רמב"ן בתוה"א שער האבל — ענין שבתות ויו"ט ד"ה אמר רב הונא. 518 וכן הקשה בהמכתם בשם תוס', ועי' בתוד"ה שאם לא. 519 כ"כ בשיטה בשם ר' יוסף עי"ש, וכ"ה בהמכתם. 520 לקמ' כ, א. 521 בספר הכריתות ח"ה ש"ב אות ה

GERM COCC 5

עשבים וימכור בשוק, והקשה ואין דרכן ליאכל במועד, ותירך אם אומר את כן נמצאת מתיר את האומנות במועד. וכן בגלוח וכבוס אמרו בתוספתא⁽¹⁾ שלא יעשה כן ברשות הרבים אלא בצנעה בתוך ביתו. ומה שאמרו⁽²⁾ לדידי חזי ימא דטבריא דמקפא משכלי דמא, בזו כל אחת היתה מכבסת בשלה, ולא כובס אומן היה⁽³⁾, או שמא ימא דטבריא מקום צנעה היה. כל שהוא צורך המועד ואינו אוכל נפש ולא אבד אסור במלאכת אומן אפי' לא כיון מלאכתו, כגון כסות וכלים, ומותר במלאכת הדיוט, ובלבד בשלא יכיון מלאכתו. ועשיית מעקה וקרפיטא ואיצטיבא ודומיהם כלם בכלל מלאכת הדיוט הם. והוא שהתרנו בסירוג המטה ואסרנו גדילתו מן המטה. כל שהוא אבד אעפ"י שאינו צורך המועד מותר כדרכו אף באומן ובלבד בשלא יכיון מלאכתו ושלא יהא שם טורח יתר, אלא שלפי ענין המלאכה אתה דן את הטורח אם הוא יתר מכדי הראוי אם לאו. כל שיש בו המצאת שכר לפועל שאין לו מה יאכל מותר אף בשאינו אבד ואף בשאינו צורך המועד ואף במלאכת אומן ואף בכדרכו ובכוון מלאכה. וכן כל צרכי רבים נעשין בכל ענין אף בכוון מלאכה ובטורח יתר ובאומנות, מפני שצרכי רבים אין נגמרין יפה אלא בשעת הפנאי, כמו שהתבאר במשנה ראשונה. וכל מעשה הדיוט מותר בהם אף כשאין הרבים צריכין להם עכשו. ויש דברים שנאסרה עשייתם אף שלא מחשש מלאכה אלא מצדדים אחרים, כנשואי אשה ופרקמטיא ודומיהם.

וכשתתבונן בכל פרטי השמועות אתה יכול לישבן ולהסכימן לאחד מהכללים, אלא שהזכרנו כל אחד בראוי לו.

המשנה הרביעית. הקובר את מתו וכו'. כונת המשנה עם כל המשניות הבאות אחריה עד סוף הפרק לבאר עניני אבלות, והוא שאחר שביאר דין כיבוס ותגלחת במועד והיה ידוע לכל שדין זה שוה לדין זמן אבלות⁽¹⁾, ר"ל, שכל שהותר לגלח במועד הותר לגלח בימי אבלו, וכן שהוצרך לבאר אם אבלות חל במועד אם לאו⁽²⁾, ועל אי זה צד רגל מפסיק אבלות, נמשך מתוך זה לבאר כל עניני אבלות בארוכה. והתחיל במשנה זו לבאר שאם קבר את מתו שלשה ימים קודם הרגל, מכיון שנהג אבלות שלשה ימים, שהרי⁽³⁾ עקר אבלות, רגל הבא אחריו מפסיק את האבלות לגמרי לכל גזרת שבעה, אבל אינו מפקיע גזרת שלשים, שהרי לא התחילו עדיין באבלות שלשים, ואין רגל מפסיק אלא אותו אבלות שהוא פוגעו בתוכו, אלא ששלשה אלו עולין לשבעה ומשלם כ"ג ימים לאבלות שלשים. ואם קברו שמונה ימים קודם הרגל שכבר נהג יום אחד מדין שלשים, רגל מפקיע אבלות שלשים, מפני שאמרו השבת שפוגע את האבל בתוך ימי אבלותו עולה למנין שבעה, אעפ"י שאין בו אבלות אלא לדברים שבצינעה⁽⁴⁾, אבל אינה מפקעת את האבלות, אלא שהוא חוזר בה למוצאי שבת, הואיל והשבת עונג נאמר

הוא טעם לאיסור. [וגי' זו צ"ע דפשיטא באין דרכו ליאכל במועד אסור]. אבל רמב"ן גורס כגי' רבנו יקושיא היא, וכי אין דרכו ליאכל במועד. ועי' מתרצינן אם אתה אומר כן נמצאת מתיר כל האומנות.

(1) מכילתין פ"ב. (2) לעיל י"ח ב'.
 (3) עי' לעיל י"ח ב' ד"ה כבוס משיכ שם רבנו בשם אחרים דמצריכים צנעה אף בשאינו אומן.
 (4) וכדאמרין בברייתא לעיל י"ז ב'.
 (5) לעיל י"ד ב'. (6) צ"ל: שהם. וכיכ תוס' ד"ה שלשה ימים, ריטביא, נמוקי ושיטה לתלמיד ר"י מפרש. (7) כדאמרין לקמן בגמ' כ"ד א', הכי אמר ר' יוחנן דברים שבצנעה נוהג. ועי' להלן כ' א' ד"ה מי וכו' וקברו משכנס הרגל, דרבנו סובר שגם ברגל נוהג דברים שבצנעה. ולפי"ז צ"ל דהטעם דשבת עולה הוא משום דלא שייך ביה שמחה וכמשיכ רבנו להלן. ועיי' בהערה, דמחלוקת ראשונים היא אם נוהג ביו"ט דברים שבצנעה. ואולי במחלוקת זו תלוי הטעם למה שבת עולה, ואלה שטורחים דביו"ט אינו נוהג דברים שבצנעה ס"ל כמשיכ ריב"ב ונמוקי, דשבת עולה משום שנהג בה דברים שבצנעה.

בו ולא שמחה⁽¹⁾. אבל הרגלים מפסיקין את האבלות לגמרי, ר"ל אותו אבלות שהם פוגעים אותו בתוכו, כמו שביארנו, הואיל ונאמרה שמחה בהם, ואינן עולין למנין שבעה אלא אם כן פגע בהן אחר שלשה, אבל לא תוך שלשה.

ודברים אלו אינן עולים לענין פסק, אלא סוף הענין בדברים אלו לפי מה שנפסק בגמרא⁽²⁾, שאפי' קברו שעה אחת קודם הרגל רגל מפסיק אבלות שבעה לבד ומשלם כ"ג שלשים יום. ואם קברו קודם הרגל שבעה הרי יום שביעי עולה לסוף שבעה ולתחילת שלשים, והרי רגל פוגעו בתחלת שלשים ומפקיע אבלות שלשים לגמרי, ורשאי לגלח מערב יום טוב, כמו שביארנו⁽³⁾. ואם נקבר בתוך המועד אין אבלות חלה עליו כלל, עד שיעבור הרגל⁽⁴⁾.

וסוף המשנה ר' אליעזר אומ' משחרב בית המקדש עצרת כשבת, כלומי שבזמן שבת המקדש קיים היה לעצרת תשלומין כל שבעה לענין חגיגה, כמו שביארנו במסכת חגיגה⁽⁵⁾, והיה ראוי לקרותו חג, שאין חג אלא שבעה, ועכשיו שאין תשלומין ואין עצרת אלא יום אחד אין דינו אלא כשבת לעלות ושלא להפסיק.

ורבן גמליאל אומר ראש שנה ויום הכפורים כרגלים. להפסיק, וחכמי' אומרים עצרת כרגלים, ראש שנה ויום הכפורים כשבת. ואין הלכה כדברי אחד מהם, אלא כחכמים בעצרת וזכרון גמליאל בראש שנה ויום הכפורים⁽⁶⁾. ונמצא לענין פסק, ששלשה רגלים וראש שנה ויום הכפורים שוים להפסיק, אלא שבקצת דברים אנו מפרשים בענין זה ראש שנה ויום הכפורים לדעת קצת המפרשים, כמו שיתבאר⁽⁷⁾.

וזהו ביאור המשנה ובפסוק שלה. ודברים שנכנסו תחתיה בגמרא אלו הם. מה שביארנו במשנה על רגל שהוא מפסיק אבלות שלשים כל זמן שקברו שבעה קודם הרגל, הואיל ורגל פוגעו באבלות שלשים, ורשאי לגלח מערב יום טוב, כמו שביארנו, אין צריך לומר שאם גלח מערב יום טוב, שרשאי לחזור ולגלח אחר יום טוב כל זמן שירצה, אלא אפי' לא גלח ערב יום טוב, שהיה לנו לומר הואיל ולא נשתמש בהפסק זה לכבוד הרגל לא ישתמש בו אחר הרגל, אעפ"כ מותר לגלח, שמכל מקום כבר פסק אבלות לגמרי. ואין הלכה כדברי האומר גזרות בטלו ימים לא בטלו, כלומר גזרת תספורת וכבוס בטלו כלל מי שהרגל מפסיקו מאבלות שלשים אם גלח או כבס ערב הרגל, אבל הימ"י לא בטלו לגמרי, שאם לא נשתמש בהיתר זה לכבוד הרגל הרי הוא נשאר באיסורו, אלא פקע אבלות לכלם בין נשתמש בהיתר זה קודם הרגל, בין שלא נשתמש⁽⁸⁾.

(1) וכיכ בתוס' כ"ג ב' ד"ה מאן דאמר ובשיטה לתלמיד ר"י מפרש.
 (2) להלן כ' א'.
 (3) לעיל י"ז ב' ד"ה כבר ועי' בהערה שם. (4) כדאמרין לעיל י"ד ב', אי אבלות דהשתא אתי עשה וכו'. ועי' בדברי רבנו להלן כ' א'. (5) י"ז א'.
 (6) מדברי רבנו משמע, דריג ס"ל רק ריה ויוכיפ מפסיקים ולא עצרת, וכימ בפייה"מ לרמב"ם, עייש. ולפי"ז מהא דאמר רב גידל לקמן כ"ד א' הלכה כריג אין ראה לפסוק אף בעצרת, ורבנו מסיק הלכה גם בעצרת מהא דדריש ר' ענני וכו' יום אחד לפני עצרת וכו' לקמן כ"ד ב'. אבל הרי"ח ותוס' לקמן כ"ד א' ד"ה עצרת, רמב"ן בתוה"א, ריטביא ונמוקי כתבו דריג ס"ל כ"ש בעצרת דמפסיק, וכמו שהסביר רמב"ן דס"ל דכל שהוא רגל מפסיק ורק בשבת אינה מפסקת דאליכ, לא מצינו אבלות שבעה. ולדעת רבנו והרמב"ם צ"ע מיס דריג שמחלק בין ריה ויוכיפ לעצרת אדרבא עצרת חשיבא יותר כרגלים מריה ויוכיפ, וגם מהא דאמר רב גידל הלכה כריג משמע דלענין כל החגים הלכה כמותו, וכמשיכ הראשונים. ולדברי רבנו צ"ל דרב ענני מליג על רב גידל, וזה קשה.
 (7) עי' לקמן כ"ד ב' ד"ה כבר. (8) וכן נפסק להלכה.

כ"ה
א"ח
ה'ט"ו

ישראל ולא יסעו ובהעלתו יסעו: על-פי יהוה יחנו
ועל-פי יהוה יסעו את-משמרת יהוה שמרו על-פי
יהוה ביד-משה:

וידבר יהוה אל-משה לאמר: עשה לך שתי חצוצרות
כסף מקשה תעשה אתם והיו לך למקרא העדה ולמסע
את-המחנות: ותקעו בהן ונועדו אליך כל-העדה אל-
פתח אהל מועד: ואם-באחת יתקעו ונועדו אליך
הנשיאים ראשי אלפי ישראל: ותקעתם תרועה ונסעו
המחנות החנים קדמה: ותקעתם תרועה שנית ונסעו
המחנות החנים תימנה תרועה יתקעו למסעיהם:
ובהקהיל את-הקהל תתקעו ולא תריעו: ובגוי אהרן
הכהנים יתקעו בחצצרות והיו לכם לחקת עולם
לדרתיכם: וכי-תבאו מלחמה בארצכם על-הצר
הצר אתכם והרעתם בחצצרת ונזפרתם לפני יהוה
אלהיכם ונושעתם מאיביכם: ובייום שמחתכם
ובמועדיכם ובראשי חדשכם ותקעתם בחצצרת על
עלתיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני
אלהיכם אני יהוה אלהיכם:

ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש

(ב) עשה לך. יהיו חוקעין לפניך כמלך, כמו שנאמר ויהי בישורון מלך (דברים
לנה; תנחומא טו): עשה לך. משלך (ספרי עב; תנחומא י; יומא ג): עשה לך.
אתה עושה ומשתמש בהם ולא אחר (תנחומא ס): למקרא העדה. כשתראה לדבר
עם הסנהדרין ושאר העם ותקראם לאסוף אליך, תקראם על ידי הלוצרות (ספרי
ס): ולמסע את המחנות. בשעת סלוק מסעות תקעו בהם לסימן (ס). נמאלת
אתה אומר על פי שלשה היו נוסעים, על פי הקב"ה ועל פי משה ועל פי הלוצרות (ס). נמאלת
מלאכת המשכן פי"ג): מקשה. מהעשה תעשה בהקשה הקורנם (ספרי ס): (ג)
ותקעו בהן. בשמינה הוא סימן למקרא העדה, שנאמר ונועדו אליך כל העדה
אל פתח אהל מועד: (ד) ואם באחת יתקעו. הוא סימן למקרא הנשיאים,
שנאמר ונועדו אליך הנשיאים, ואף הן יעידתן אל פתח אהל מועד, ומגורה זה
הוא בא ספרי פי"ג): (ה) ותקעתם תרועה. סימן מסע המחנות תקיעה תרועה
ותקיעה, כך הוא נרשם בספרי מן המקראות הימרים (ס): (ו) ובהקהיל את

would rest for two days, and get the signal to march at night,
an even more difficult situation (v. 22). Whatever the situa-
tion, the people marched and rested without complaint,
according to the word of God, as indicated by the cloud.

10.

1-10. The trumpets. In order to summon the entire nation
or only the leaders to Moses, or to signal to the nation when
they were to break camp, God commanded Moses to fashion

acie, resting upon it, the Children of Israel would
was lifted they would journey. 23 According to the
ording to the word of HASHEM would they journey;
according to the word of HASHEM through Moses.

for yourself two silver trumpets — make them
for the summoning of the assembly and to cause
long blast with them, the entire assembly shall
of Meeting. 4 If they sound a long blast with one
of Israel's thousands. 5 When you sound short
y. 6 When you sound short blasts a second time,
short blasts shall they sound for their journeys.
ou shall sound a long blast, but not a short blast.
1 the trumpets, and it shall be for you an etenal

against an enemy who oppresses you, you shall
ill be recalled before HASHEM, your God, and you

r festivals, and on your new moons, you shall
s and over your feast peace-offerings; and they
od; I am HASHEM, your God."

d month, on the twentieth of the month, the

for journeys, but not as a summons.
— An eternal decree. Though the trumpets
e in the Wilderness were used solely during the tenure
oses, as noted above, the procedure of using trumpets
gnals for the nation was an eternal decree (Sifre).

When you go to wage war in your Land.
Torah commands that the trumpets be sounded to
se the congregation whenever the Land is struck by
ess, whether it is war, epidemic, or drought. These
s are a call to repentance and a reminder that distress is
duct of sin. For people to interpret such problems as
ly coincidental is cruel, because this will prevent the
n from changing its ways and cause them to continue
orrupt practices that caused misfortune to befall them
: first place (Rambam, Hil. Taanis 1:1-2).

On a day of your gladness... The
ets were sounded by Kohanim in conjunction with the
nunal elevation- and peace-offerings of the Sabbath
stive days. This was in addition to the musical accom-
ent of the Levites at the appropriate parts of the
icial service.

8. The order of breaking camp. The Torah now
ds in detail the order in which the four tribal formations
e Levite families began their journeys. This was the
ard procedure throughout the forty-year sojourn in the
ness. The first such journey took place from Sinai on
entieth of Iyar, the second month, only ten days short
ill year from the day the Jews arrived there to receive
rah.

באורכות עננא על משכנא למ
עלוהי שרו בני ישראל ולא
ובאסתלקותה נטליו: כג על מימרא
שרו ועל מימרא דיי נטליו ית
מימרא דיי נטרוין על מימרא דיי
דמשה: אומליל יי עם משה למ
בעבר לה פרתינ חצצרו דכסף
תעבר יההו ויהוין לה לערעא כנש
ולאטלא ית משריתא: גויתקעו ב
ויומנון לנתר כל כנשתא לתרע
ומנא: ו ואם בחדא יתקעו ויו
לנתר ברבנא רישי אלפיא דיש
הותקעו יבכתא ויטלון משרית
דשרו קדומא: וותקעו יבנ
תנניות ויטלון משריתא דשרו דר
יבכא יתקעו למטלניהו: ו ובמכנש
קהלא תתקעו ולא תיבבון: ה
אהרו כהניא יתקעו בחצצרתא ויה
לכון לקים עלם לדריכון: ו בארי תע
לאחא קרבא בארעכון על מלי
דמעיקין לכון ותיבבון בחצצרת
ויעול דוכרניכון לטבא קדם
אלהכון ותתפרקון מסנאיכון: ו
חדותכון ובמועדיכון: ו ובמני
וברישי ירחיכון ותתקעו בחצצרת
על עלותכון ועל נכסת קדושי
ויהוין לכון לדוכרנא קדם אלה
אנא יי אלהכון: יא ויהוה בשת
תניתא בירחא תנינא בעשרין לירחא

הקהל וגו'. לפי שהא אומר והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות (לעיל פסוק
ב) מה מקרא העדה תוקע בשני כהנים ובשתייהן, שאל' ותקעו בן וגו' (לעיל פסוק ג)
אף מסע המחנות בשתיים. יכול, מה מסע החילוק בין מקרא העדה ותוקע אף מקרא
העדה תוקע ומריע ותוקע, ומעתה אין חילוק בין מקרא העדה למסע את המחנות,
ה"ל ובהקהיל את הקהל וגו', לומר שאין תרועה למקרא העדה (ספרי טד) והוא הדין
לנשיאים. הרי סימן לשלשה, מקרא העדה בשמים, ושל נשיאים בלחות, וזו היא
בהם תרועה, ומסע המחנות בשמים ע"י תרועה ותקיעה: (ח) ובני אהרן יתקעו.
במקראות ובמסעות הללו: (ו) על עולותיכם. בקרבן זכור הכותב מדבר (ס) מסע
אני ה' אלהיכם. מכאן למדנו מלכות עם זכרונות ואופיות, שאל' ותקעם הרי
שופרות. לזכרון, הרי זכרונות. אני ה' אלהיכם, זו מלכות וכו' (ס): (יא) ובשנה
השנית] בחדש השני. נמאלת אתה אומר שנים עשר חדש חסר עשרה ימים עש
בזרוב, שהרי בראש חדש סיון חנו שם (שמות יט): ולא כסעו עד עשרים בחייר

have only an overnight respite from travel, and be forced to
leave in the morning (v. 21). On other occasions, they would
march through the night and then rest for a full day and
night. Then, seeing that the cloud remained in place and
thinking that they would make camp for a period of time,
they would begin to unpack — and then the cloud would lift
unexpectedly, making it more difficult to travel than if they
had had only an overnight rest (ibid.). Sometimes they

GERAIT COCE 7

בין שמיני עצרת לפסח מוסיפים: מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם.¹

[אם שכח או טעה, עיין הלכות בסוף הסידור סע' פד-צא.]

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמְתִיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרֹת, וּמִי דוֹמֶה לָךְ, מֶלֶךְ מַמְיֵת וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה.

בשבת שובה מוסיפים [ואם שכח אינו חוזר, עיין הלכות בסוף הסידור סע' עה]:

מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים, זוֹכֵר יְצוּרֵינוּ לְחַיִּים בְּרַחֲמִים.

וְנִצְמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

בחזרת הש"ץ אומרים כאן קדושה (למטה).

קדושת השם

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וּקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, °הָאֵל [בשבת שובה-°הַמְּלִךְ] הַקְּדוֹשׁ.

[ואם שכח לומר "הַמְּלִךְ" בשבת שובה חוזר לראש התפלה, עיין הלכות בסוף הסידור סע' עו-עז.]

קדושה

יכוון רגליו ויעמידן זו אצל זו בשוה כמו בתפילת שמונה עשרה. אסור להפסיק לשום דבר בעת אמירת הקדושה.

קהל ואח"כ חזן - נִקְדָּשׁ אֶת שְׁמֶךָ בְּעוֹלָם, כְּשֵׁם שְׁמִקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בְּשִׁמֵי מְרוֹם, כְּפָתוּב עַל יַד נְבִיאָךְ, וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר:

קהל וחזן ביחד - קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת, מְלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.²
: אַז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אֲדִיר וְחֹזֶק מְשִׁמְעִים קוֹל, מִתְנַשְּׂאִים לְעַמַּת שְׂרָפִים, לְעַמַּת בְּרוּךְ יֵאמְרוּ:

קהל וחזן ביחד - בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה, מִמְּקוֹמוֹ.³ : מִמְּקוֹמָךְ מְלַכְנוּ תוֹפִיעַ, וְתִמְלֵךְ עָלֵינוּ, כִּי מִחֲפִים אֲנַחְנוּ לָךְ. מִתִּי תִמְלֵךְ בְּצִיּוֹן, בְּקִרְוֵב בְּיַמֵּינוּ, לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן. תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ, לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֹצֵחַ נְצָחִים. וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה מְלֻכּוּתָךְ, כְּדָבַר הָאֲמוּר בְּשִׁירֵי עֲזָרָה, עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צְדָקָה:

קהל וחזן ביחד - יְמַלֵּךְ יְהוָה לְעוֹלָם, אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּיָהּ.⁴

החזן מסיים - לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֹצֵחַ נְצָחִים קְדֻשַׁתְךָ נְקִדִּישׁ, וְשִׁבְחָךָ⁵ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, °הָאֵל [בשבת שובה-°הַמְּלִךְ] הַקְּדוֹשׁ.

החזן אומר, "שְׂמַח מִשָּׁה" (עמ' 195).

[אם טעה ואמר של חול או תפלה אחרת מתפילות שבת, עיין הלכות בסוף הסידור סע' קמא-קמו.]
קדושת היום

יְשַׁמַּח מִשָּׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ, כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קָרָאתָ לוֹ. כְּלִיל תְּפִאֲרַת בְּרֵאשׁוֹ נָתַתָּ (לוֹ), בְּעַמְדוֹ לְפָנֶיךָ עַל הַר סִינַי. וְשְׁנֵי לוֹחֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ, וְכָתוּב בָּהֶם שְׁמִירַת שַׁבָּת. וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ:

וְשַׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעָלָם, כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפַּשׁ.²

וְלֹא נָתַתּוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאָרְצוֹת, וְלֹא הִנְחַלְתּוּ מְלַכְנוּ לְעוֹבְדֵי פְסִילִים, וְגַם בְּמִנוּחַתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ עַרְלִים. כִּי לְיִשְׂרָאֵל עִמָּךְ נָתַתּוּ בְּאַהֲבָה, לְזָרַע יַעֲקֹב אֲשֶׁר בָּם בְּחַרְתָּ. עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי, כָּלֵם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מְטוֹבָה, וּבְשִׁבְעֵי רְצִיַת בּוֹ וְקִדְּשָׁתוּ, חֲמֻדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ, זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רְצָה בְּמִנוּחַתְנוּ. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ. שִׁבְעֵנוּ מְטוֹבָה, וְשַׁמְחֵנוּ בִישׁוּעָתְךָ, וְטַהַר לִבְנוֹ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וְהִנְחִילְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שַׁבַּת קְדֻשָּׁה, וַיְנַחֲחוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַדְּשֵׁי הַשַּׁבָּת.

עבודה

רְצָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם, וְהִשָּׁב אֶת הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל. וְתַפְלָתָם בְּאַהֲבָה תִקַּבַּל בְּרִצּוֹן, וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

[אם טעה ואמר של חול או תפלה אחרת מתפילות שבת, עיין הלכות בסוף הסיידור סע' קמא-קמו.]

קדושת היום

בשבת ראש חודש אומרים כאן „אתה יצרת“ (למטה).

תִּפְנֹת שַׁבַּת רְצִיתָ קִרְבָּנוֹתֶיהָ, צִוִּיתָ פְּרוּשֵׁיהָ עִם סְדוּרֵי נִסְכֶיהָ, מְעַנְגִינָה לְעוֹלָם כְּבוֹד יִנְחֲלוּ, טוֹעֲמִיהָ חַיִּים זָכוּ, וְגַם הָאוֹהֲבִים דְּבָרֶיהָ גְדֻלָּה בְּחָרוּ, אִזּוּ מְסִינֵי נִצְטוּוּ עָלֶיהָ, וְהִצָּנְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, לְהִקְרִיב בָּהּ קֶרֶבֶן מוֹסֵף שַׁבַּת כְּרָאוּי. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיהָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ, וְתִטְעֵנוּ בְּגִבּוֹלֵנוּ, וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיהָ אֶת קִרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תְּמִידִים כְּסֻדְרָם וּמוֹסָפִים כְּהִלְכָתָם. וְאֵת מוֹסֵף יוֹם הַשַּׁבַּת הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיהָ בְּאַהֲבָה, כְּמִצְוַת רְצוֹנָהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּבָה עֲלֵינוּ בְּתוֹרָתָהּ, עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ, מִפִּי כְּבוֹדְךָ, כְּאָמור:

לשבת ראש חודש

אֶתְּהָ יִצְרַתָּ עוֹלָמָהּ מִקֶּדֶם, כְּלִיתָ מִלְּאֲכָתְךָ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרְצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדְשַׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיהָ, וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּפָנֶינוּ לְעִבּוֹדְתְךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ. וְתַתֵּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, שְׂבָתוֹת לְמִנוּחָה וְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים לְכַפְרָה. וְלִפִּי שֶׁחֲטָאנוּ לְפָנֶיהָ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ, חָרַבָה עֵירֵנוּ, וְשָׁמַם בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, וְגָלָה יְקָרְנוּ, וְנִטַּל כְּבוֹד מְבִית חַיֵּינוּ, וְאִין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירְתְךָ, בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו, מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָהּ בְּמִקְדָּשֶׁךָ. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיהָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתִטְעֵנוּ בְּגִבּוֹלֵנוּ, וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיהָ אֶת קִרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תְּמִידִים כְּסֻדְרָם, וּמוֹסָפִים כְּהִלְכָתָם. וְאֵת מוֹסָפֵי יוֹם הַשַּׁבַּת הַזֶּה וְיוֹם רֵאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיהָ בְּאַהֲבָה, כְּמִצְוַת רְצוֹנָהּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּבָה עֲלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ, עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ, מִפִּי כְּבוֹדְךָ, כְּאָמור:

וּבַיּוֹם הַשַּׁבַּת שְׁנֵי כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה, תְּמִימִם, וְשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֵלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכוּ. עַלֵת שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ, עַל עַלֵת הַתְּמִיד וְנִסְכָּהּ.¹

יִשְׁמְחוּ בְּמִלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבַּת וְקוֹדְאֵי עֲנָג, עִם מִקְדָּשֵׁי שְׁבִיעִי, כְּלָם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטוֹבָהּ, וּבְשְׁבִיעֵי רְצִיתָ בּוֹ וְקִדְשַׁתוֹ, חֲמֻדַת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ, זָכַר לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רְצֵה בְּמִנוּחַתָּנוּ, קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֲלֻקְנוּ בְּתוֹרָתְךָ, שְׁבַעֲנוּ מִטוֹבָהּ, וְשִׂמְחָנוּ בִישׁוּעַתְךָ, וְטִהַר לִבָּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמַת, וְהִנְחִילָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרְצוֹן שַׁבַּת קִדְשֶׁךָ, וַיְנַחֲחוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל מִקְדָּשֵׁי שְׁמָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מִקְדָּשׁ הַשַּׁבַּת.

לשבת ראש חודש

וּבַיּוֹם הַשַּׁבַּת שְׁנֵי כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה, תְּמִימִם, וְשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֵלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכוּ. עַלֵת שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ, עַל עַלֵת הַתְּמִיד וְנִסְכָּהּ.¹ (זֶה קֶרֶבֶן שַׁבַּת, וְקֶרֶבֶן הַיּוֹם כְּאָמור:)

וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֲלֶיהָ לַיהוָה, פְּרִים בְּקָר שְׁנַיִם, וְאֵיל אֶחָד, כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַעֲהָ, תְּמִימִם.²

וּמִנְחָתָם וְנִסְפִיָּהֶם כְּמִדְבַר, שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לְפָר, וְשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל, וְעֶשְׂרוֹן לְכֶבֶשׂ, וַיִּין כְּנִסְכוּ, וְשַׁעִיר לְכַפֵּר, וְשְׁנֵי תְּמִידִים כְּהִלְכָתָם.³

יִשְׁמְחוּ בְּמִלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבַּת וְקוֹדְאֵי עֲנָג, עִם מִקְדָּשֵׁי שְׁבִיעִי, כְּלָם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטוֹבָהּ, וּבְשְׁבִיעֵי רְצִיתָ בּוֹ וְקִדְשַׁתוֹ, חֲמֻדַת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ, זָכַר לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רְצֵה בְּמִנוּחַתָּנוּ, וְחִדַּשׁ עָלֵינוּ בַּיּוֹם הַשַּׁבַּת הַזֶּה אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה, לְשִׂשׁוֹן וְלִשְׂמִיחָה, לִישׁוּעָה וְלִנְחֻמָּה, לְפִרְנָסָה וְלְכִלְכִּלָּה, לְחַיִּים וְלִשְׁלוֹם, לְמַחִילַת חֲטָא וְלִסְלִיחַת עוֹן. [בשנת העיבור עד אדר ב' ועד בכלל - וְלִכְפֻרַת פֶּשַׁע.] כִּי בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּחָרַתָּ מִכָּל הָאֲמוֹת, וְשַׁבַּת קִדְשֶׁךָ לָהֶם הוֹדַעְתָּ, וְחָקֵי רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים לָהֶם קִבַּעְתָּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מִקְדָּשׁ הַשַּׁבַּת וְיִשְׂרָאֵל וְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים.